

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (15)

ธวัช บูรณถาวรสม

หวั่ง เสี่ยวเทา

สุชาติตา อโณทยานนท์

S (ต่อ)

上膠 (shàng liáo): 位于骶区, 正对第1骶后孔中。主治腰痛, 月经不调, 带下, 子宫下垂, 阴疝, 遗精, 阳痿, 大小便不利等病症。

ซ่างเหลียว: จุดฝังเข็มตรงกับรูกระเบนเหน็บที่ 1 ซ้อป๋งใช้: ปวดหลังส่วนล่าง รอบเดือนผิดปกติ ตกขาว มดลูกหย่อน ไล้เลื่อน ผื่นเปียก เลื่อมสมรรถภาพทางเพศ และอุจจาระหรือปัสสาวะลำบาก

shangliao (BL 31): an acupoint located on the sacral region, in the 1st posterior sacral foramen. *Indications:* low back pain, irregular menstruation, leukorrhea, prolapsed uterus, inguinal hernia, wet dream, impotence, and difficulty in urination or defecation.

商丘 (shāng qiū): 足太阴经经穴。位于内踝前下方, 舟骨粗隆与内踝尖连线中点凹陷中。主治腹胀、泄泻、便秘, 足踝痛; 疝气引膝股内侧痛, 痔疮等病症。

ซ่างชิว: จุดจิงของเส้นลมปราณม้าม อยู่ด้านหน้าและใต้ต่อตาตุ่มใน ตรงรอยนูนตำแหน่งกึ่งกลางของเส้นที่เชื่อมระหว่าง tuberosity ของกระดูก navicula กับยอด

ตาตุ่มใน ซ้อป๋งใช้: แน่นท้อง ท้องเสีย ท้องผูก ปวดข้อเท้า ปวดไล้เลื่อนร้าวไปต้นขาและเข่าด้านใน และริดสีดวงทวาร

shangqiu (SP 5): the *jing* point of the spleen meridian, located antero-inferior to the medial malleolus, in the depression at the midpoint between the tuberosity of the navicular bone and the tip of the medial malleolus. *Indications:* abdominal distention, diarrhea, constipation, ankle pain, hernial pain radiating to knee and medial aspect of thigh, and hemorrhoid.

商曲 (shāng qū): 位于上腹部, 脐中上 2 寸, 前正中线上旁开 0.5 寸。主治: 腹中积聚, 腹痛, 泄泻, 便秘等病症。

ซ่างชิวี: จุดฝังเข็มบริเวณท้อง อยู่เหนือสะดือ 2 ชู้น และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 0.5 ชู้น ซ้อป๋งใช้: เนื้องอกในช่องท้อง ปวดท้อง ท้องเสีย และท้องผูก

shangqu (KI 17): an acupoint located on the upper abdomen, 2 *cun* above the umbilicus and 0.5 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* abdominal lump, abdominal pain, diarrhea, and

constipation.

上脘 (shàng wǎn): 位于上腹部，脐中上 5 寸，前正中线上。主治胃痛，呕吐，呕血，呃逆，纳呆，腹胀，腹中积聚；痼病等病症。

ซ่างหว่าน: จุดฝังเข็มอยู่บนแนวเส้นกึ่งกลางลำตัวด้านหน้า อยู่เหนือสะดือ 5 ชู่น **ข้อบ่งใช้:** ปวดกระเพาะอาหาร อาเจียน อาเจียนเป็นเลือด สะอึก เมื่ออาหาร แน่นท้อง เนื่องอกในช่องท้อง และลมชัก

shangwan (CV 13): an acupoint located on the anterior midline of the upper abdomen, 5 *cun* above the umbilicus. *Indications:* epigastric pain, vomiting, hematemesis, hiccup, anorexia, abdominal distention, abdominal lump, and epilepsy.

上星 (shàng xīng): 位于头部，前发际正中直上 1 寸。主治鼻渊，鼻衄，头痛，眩晕，目痛；癫狂；疟疾等病症；颅脑外科手术针刺麻醉常用穴。

ซ่างซิง: จุดฝังเข็มบนเส้นกึ่งกลางศีรษะแนวหน้าหลัง อยู่เหนือแนวชายผมขอบหน้าผาก 1 ชู่น **ข้อบ่งใช้:** ไซนัสอักเสบ เลือดกำเดาไหล ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ปวดตา โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และใช้จับสั่น ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดสมอง

shangxing (GV 23): an acupoint located on the head, 1 *cun* directly above the midpoint of the anterior hairline. *Indications:* sinusitis, epistaxis, headache, dizziness, sore eyes, depressive psychosis, mania, and malaria. It is commonly used in acupuncture anesthesia for craniotomy.

商阳 (shāng yáng): 手阳明经井穴。位于手食指末节桡侧，指甲根角侧上方 0.1 寸。主治咽喉肿痛、颊肿、齿痛，及热病、昏迷，手指麻木肿痛等病症。

ซ่างหยาง: จุดฝังเข็มของเส้นลมปราณลำไต้ใหญ่ อยู่ที่ปลายนิ้วชี้ด้าน radial ห่างจากมุมโคนเล็บ 0.1 ชู่น **ข้อ**

บ่งใช้: เจ็บคอ แก้มบวม ปวดฟัน โรคที่มีไข้ หมดสติ และปวดบวมหรือชานิ้วมือ

shangyang (LI 1): the *jing* point of the large intestine meridian, located on the radial side of the distal phalanx of the index finger, 0.1 *cun* posteromedial to the corner of the nail. *Indications:* sore throat, swollen cheek, toothache, fever, coma, numbness, and swelling or pain of finger.

少冲 (shào chōng): 手少阴经井穴。位于手小指末节桡侧，指甲根角侧上方 0.1 寸。主治心痛，心悸，心烦，昏迷，胁痛等病症。

ซ่าวชง: จุดฝังเข็มของเส้นลมปราณหัวใจ อยู่ที่ปลายนิ้วก้อยด้าน radial ห่างจากมุมโคนเล็บ 0.1 ชู่น **ข้อบ่งใช้:** จุกลิ้นปี่ ใจสั่น หงุดหงิด หมดสติ และปวดศีรษะข้าง

shaochong (HT 9): The *jing* point of the heart meridian, located on the radial side of the distal phalanx of the little finger, 0.1 *cun* posteromedial to the corner of the nail. *Indications:* epigastric pain, palpitation, irritability, coma, and hypochondriac pain.

少府 (shào fǔ): 手少阴经荣穴。位于手掌，横平第 5 掌指关节近端，在第 4、5 掌骨之间。主治心悸、烦满，胸痛；肘臂痛，掌中热，手指拘挛等病症。

ซ่าวฝู่: จุดฝังเข็มของเส้นลมปราณหัวใจ อยู่บริเวณฝ่ามือเหนือข้อสันหมัดที่ 5 ระหว่างกระดูกฝ่ามือที่ 4 กับ 5 **ข้อบ่งใช้:** ใจสั่น หงุดหงิด แน่นหน้าอก ปวดทรวงอก ปวดข้อศอก ร้อนกลางฝ่ามือ และนิ้วมือหดเกร็ง

shaofu (HT 8): the *xing* point of the heart meridian, located on the palm, between the 4th and 5th metacarpal bones, proximal to the 5th metacarpophalangeal joint. *Indications:* palpitation, irritability, chest discomfort, thoracic pain, elbow pain, hot sensation of mid-palm, and spasm of finger.

少海 (shào hǎi): 手少阴经合穴。位于肘前区, 肘横纹内侧端与肱骨内上髁连线的中点处。主治上肢痹痛, 腋痛、胁痛, 瘰疬, 心痹等病症。

ชีวหาย: จุดเหนือของเส้นลมปราณหัวใจ อยู่บริเวณข้อพับศอก ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างรอยพับศอกด้านในกับขอบหน้าของ medial epicondyle ของกระดูกต้นแขน **ข้อบ่งใช้:** ปวดแขน ปวดรักแร้ ปวดสีข้าง วัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ และปวดเค้นหัวใจ

shaohai (HT 3): The *he* point of the heart meridian, located on the medial side of the elbow, at the midpoint of the line connecting the medial end of the transverse cubital crease and medial epicondyle of the humerus. *Indications:* upper limb pain, axillary pain, hypochondriac pain, scrofula, and angina pectoris.

少气 (shǎo qì): 呼吸气息微弱急促, 言语无力声低, 气少不足以言的表现, 多为气虚, 又称气微。

สาวชี: หายใจเบาเร็ว หายใจเบาเร็ว และกระชั้นเสียงพูดเบา ต่ำ และไม่มีพลัง ไม่มีแรงพูด เกิดจากซี่ฟร่ง; ซี่เว่ย ก็เรียก

faint breathing: faint or weak rapid breathing, low voice due to lack of energy, too fatigue to speak; mostly caused by *qi* deficiency; also called *qiwei*.

少商 (shào shāng): 手太阴经井穴。位于手拇指末节桡侧, 指甲根角侧上方 0.1 寸。主治感冒、咽喉肿痛、鼻衄、咳嗽、气喘, 以及小儿惊风, 癫狂, 手指挛痛等病症。

ชาวซาง: จุดจิ่งของเส้นลมปราณปอด อยู่ที่ปลายนิ้วหัวแม่มือด้าน radial ห่างจากมุมโคนเล็บ 0.1 ซุน **ข้อบ่งใช้:** ใช้หวัด เจ็บคอ เลือดกำเดาไหล ไอ หอบ ซักในเด็ก โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และปวดเกร็งนิ้วมือ

shaoshang (LU 11): the *jing* point of the lung meridian, located on the radial side of the terminal phalanx of the thumb, 0.1 *cun* posteromedial to the corner of the nail. *Indications:* common cold, sore

throat, epistaxis, cough, dyspnea, infantile convulsion, depressive psychosis, mania, and spastic pain of finger.

少神 (shǎo shén): 精气不足, 神气较差的表现。

สาวเสิน: เสินน้อย พลังสารสำคัญไม่เพียงพอ ดูไม่ค่อยมีชีวิตชีวา

poor vitality: manifestations of insufficient essence *qi* and lethargy.

少阳病 (shào yáng bìng): 邪犯少阳胆腑, 枢机不利。表现为寒热往来、胸胁苦满、口苦、咽干、目眩等为主的证候。

ชาวหยางปิ่ง: โรคชาวหยาง บังคับก่อโรคซึ่งรุกรานถุงน้ำดี ทำให้กลไกการไหลเวียนขัดขัด มีอาการไข้สลับร้อนสลับหนาว แน่นอึดอัดทรวงอกและสีข้าง ปากขมคอแห้ง และตาลาย

shaoyang disease: The evil *qi* invades gallbladder leading to unsmooth of *qi* flow. Clinical manifestations are alternate cold and fever, tightness of the chest and hypochondria, bitter taste, dry throat, and blurred vision.

少阴病 (shào yīn bìng): 伤寒病变后期, 全身阴阳衰惫。表现为脉微细、但欲寐等为主的证候。

ชาวอินปิ่ง: โรคชาวอิน ระยะท้ายของโรคซาง หายใจทั่วร่างกายเสื่อมพร่อง มีอาการรอกนอนตลอดเวลาและชีพจรแผ่ว-เล็ก

shaoyin disease: depletion of *yin* and *yang* of the whole body in the late stage of the exogenous febrile disease. Clinical manifestations are somnolence with a faint-thready pulse.

少阴寒化证 (shào yīn hán huà zhèng): 心肾阳气虚衰, 病性从阴化寒。表现为畏寒肢凉、下利清谷等为主的虚寒证候。

ชาวอินหานฮว่าเจิ้ง: ภาวะโรคชาวอินแปรเป็นความ

เย็น ภาวะโรคเย็นพร่องลมปราณจากลมปราณหยาง หัวใจและไตพร่อง ลักษณะโรคแปรเป็นความเย็นตามพื้นฐานร่างกายที่เป็นยินมีอาการชี่หนาว แขนขาเย็น และถ่ายเป็นน้ำใสและกากอาหารไม่ย่อย

shaoyin cold transformation disease-condition: a deficiency-cold disease-condition caused by heart and kidney yang deficiency. The disease characteristic is cold transformation based on yin constitution. Clinical manifestations are aversion to cold, cold limbs and watery diarrhea with undigested food.

少阴热化证 (shào yīn rè huà zhèng): 心肾阴虚阳亢, 病性从阳化热。表现为心烦不寐、舌尖红、脉细数等为主的虚热证候。

ชาวยินร่อฮว่าเจิง: ภาวะโรคชาวยินแปรเป็นความร้อน ภาวะโรคร้อนพร่องจากอินหัวใจ-ไตพร่องและหยางเกิน ลักษณะโรคแปรเป็นความร้อนตามพื้นฐานร่างกายที่เป็นหยางมีอาการหงุดหงิด นอนไม่หลับ ปลายลิ้นแดง และชีพจรเล็ก-เร็ว

shaoyin heat transformation disease-condition: a deficiency-heat disease-condition caused by heart-kidney yin deficiency and yang excess. The disease characteristic is heat transformation based on yang constitution. Clinical manifestations are restlessness, insomnia, reddened tip of the tongue, and a thready-rapid pulse.

少泽 (shào zé): 手太阳经井穴。位于手小指末节尺侧, 指甲根角侧上方 0.1 寸。为急救和乳房病症的常用穴, 主治乳痛, 乳汁少; 热病, 昏迷; 及头痛, 颈项强痛, 目翳、咽喉肿痛等病症。

ชาวจื่อ: จุดจิ่งของเส้นลมปราณลำไต้เล็ก อยู่ที่ปลายนิ้วก้อยด้าน ulnar ห่างจากมุมโคนเล็บ 0.1 ชู่น เป็นจุดที่ใช้บ่อยในภาวะฉุกเฉินหรือโรคของเต้านม **ข้อบ่งใช้:** เต้านมอักเสบ น้ำนมน้อย โรคที่มีไข้ หมดสติ ปวดศีรษะ

ปวดตึงต้นคอ ตื้อเนื้อ ต้อกระจก และเจ็บคอ

shaoze (SI 1): the jing point of the small intestine meridian, located on the ulnar side of the distal phalanx of the little finger, 0.1 cun posterolateral to the corner of the nail. It is a common acupoint for first aid and breast diseases. **Indications:** mastitis, lactation insufficiency, febrile diseases, coma, headache, neck pain, stiff neck, pterygium, cataract, and sore throat.

舍脉从症 (shě mài cóng zhèng): 脉与症不相符合, 若症状反映疾病本质, 脉为假象, 当舍去脉象依据症状辨证。

เส่อม่ายจงเจิง: ยึดอาการระชีพจร ลักษณะชีพจรกับอาการไม่สอดคล้องกัน หากอาการสะท้อนธาตุแท้ของโรค ลักษณะชีพจรเป็นปรากฏการณ์หลอก ควรยึดอาการเป็นหลักในการวิเคราะห์แยกภาวะโรค โดยไม่ต้องพิจารณาลักษณะชีพจร

abandon pulse follow symptoms: when contradiction between the pulse and symptoms occur, the symptoms reflect true characteristics of the disease but the pulse does not, disease-condition differentiation should be based on the symptoms rather than the pulse.

舌色 (shé sè): 舌质的颜色, 分为淡红、淡白、红、绛、青、紫六种。

เสอเซ่อ: สีลิ้น สีลิ้นแบ่งเป็น 6 สี ได้แก่ ชมพู ขาวซีด แดง แดงเข้ม เขียว และม่วง

tongue color: The tongue body is generally classified into six colors as light red, pale, red, deep red, blue, and purple.

舌态 (shé tài): 舌体运动的状态, 包括强硬、痿软、短缩、颤动、歪斜、吐弄等内容。

เสอท่าย: การเคลื่อนไหวลิ้น ลักษณะการเคลื่อนไหว

ของลิ้น เช่น ลิ้นแข็งเกร็ง ลิ้นสลิบ ลิ้นอ่อนแรง ลิ้นหดสั้น ลิ้นสั้น ลิ้นเอียง แลบบและเล่นลิ้น เป็นต้น

tongue motility: patterns of tongue movement including stiffness, flaccidity, retraction, tremor, deviation, protrusion, and waggle.

舌下络脉 (shé xià luò mài): 舌系带两侧纵行的大络脉, 是分析气血运行情况的重要依据。

เสอเขี้ยวลม้าย: หลอดเลือดใต้ลิ้น หลอดเลือดดำ 2 ข้างของสายรั้งใต้ลิ้น เป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์สภาพการไหลเวียนของลมปราณและเลือดในร่างกาย

sublingual vein: the vein located on either side of the lingual frenulum. It is an important feature to analyze the status of *qi* and blood circulation.

舌象 (shé xiàng): 舌质、舌苔的色泽与形态所构成的形象。

เสอเขี้ยว: ลักษณะลิ้น ลักษณะทางกายภาพของลิ้น และฝ้า ได้แก่ สี รูปร่างลักษณะ และประกายลิ้น

tongue feature: characteristics of tongue consisting of color, lustre, and pattern of the body and coating.

舌形 (shé xíng): 舌质的形状, 包括老嫩、胖瘦、点刺、裂纹、齿痕等方面的内容。

เสอลิง: รูปลักษณะลิ้น รูปร่างและลักษณะของลิ้น เช่น ลิ้นหยาบหรือนุ่ม ลิ้นอ้วนหรือผอม มีจุดหรือตุ่มนูน รอยแตก รอยฟัน เป็นต้น

tongue pattern: characters of the tongue identified by coarse or tender, large or thin, the presence of spot, crack, and teeth-mark, and etc.

舍症从脉 (shě zhèng cóng mài): 脉与症不相符合, 若脉象反映疾病本质, 症状为假象, 当舍去症状依据脉象辨证。

เสอเจิ้งจงม้าย: ยึดชีพจรระอาการ ลักษณะชีพจรกับอาการไม่สอดคล้องกัน หากลักษณะชีพจรสะท้อนธาตุแท้ของโรค อาการเป็นปรากฏการณ์หลอก ควรยึด

ลักษณะชีพจรเป็นหลักในการวิเคราะห์แยกภาวะโรคไม่ ต้องพิจารณาอาการ

abandon symptoms follow pulse: when contradiction between the pulse and symptoms occur, the pulse reflect true characteristics of the disease but the symptoms do not, disease-condition differentiation should be based on the pulse rather than the symptoms.

神藏 (shén cáng): 位于胸部, 第 2 肋间隙, 前正中线旁开 2 寸。主治胸肋胀满, 咳嗽, 气喘; 呕吐, 食欲不振等病症。

เสินฉาง: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงที่ 2 ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* แน่นหน้าอกและสี่ข้าง ไอ หอบ อาเจียน และเบื่ออาหาร

shencang (KI 25): an acupoint located in the 2nd intercostal space, 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* distention of chest and hypochondrium, cough, dyspnea, vomiting and anorexia.

神道 (shén dào): 位于脊柱区, 第 5 胸椎棘突下凹陷中, 后正中线上。主治疟疾寒热, 头痛; 抑郁, 惊悸, 健忘; 脊强, 脊痛, 小儿惊风等病症。

เสินด้าว: จุดฝังเข็มบนแนวกึ่งกลางสันหลัง อยู่ตรงร่องใต้ปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 5 *ข้อบ่งใช้:* ไข้จับสั่น ไข้หนาวสั่น ปวดศีรษะ ซึมเศร้า ใจสั่นเพราะตกใจ หลงลืมง่าย สันหลังแข็ง ปวดแนวสันหลัง และชักในเด็ก

shendao (GV 11): an acupoint located on the posterior midline, in the depression below the 5th thoracic spinous process. *Indications:* malaria, fever with chills, headache, depression, palpitation due to fright, amnesia, stiff or pain along vertebrae, and infantile convulsion.

神封 (shén fēng): 位于胸部, 第 4 肋间隙, 前正中线旁开 2 寸。主治胸肋胀满, 咳嗽, 气喘, 乳痛;

呕吐, 食欲不振等病症。

เส้นเฟิง: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงที่ 4 ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 *ซุน* *ข้อบ่งใช้:* แน่นหน้าอกและสีข้าง ไอ หอบ เต้านมอักเสบ อาเจียน และเบื่ออาหาร

shen'feng (KI 23): an acupoint located on the 4th intercostal space, 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* distention of chest and hypochondrium, cough, dyspnea, acute mastitis, vomiting, and anorexia.

肾间动气 (shèn jiān dòng qì): 两肾之间所藏的真气。

เส้นเจียนตั้งสี่: ลมปราณระหว่างไต ลมปราณแท้ที่เก็บอยู่ระหว่างไตทั้ง 2 ข้าง

qi between kidneys: the genuine *qi* stored between the kidneys.

肾精 (shèn jīng): 肾脏所藏的阴精, 包括先天之精和后天之精。

เส้นจิง: สารสำคัญไต สารสำคัญชนิดอื่นที่เก็บในไต รวมสารสำคัญก่อนกำเนิดและสารสำคัญหลังกำเนิด

kidney essence: *yin* essence stored in the kidney, including prenatal and postnatal essence.

参苓白术散 (shēn líng bái zhú sǎn): 组成: 人参、茯苓、白术、莲子、桔梗、白扁豆、山药、薏苡仁、砂仁、甘草。功用: 益气健脾, 渗湿止泻。主治: 脾虚夹湿证。

เส้นหลิงปายจู๋सान: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา เทรินเซิน ผุหลิง ปายจู๋ เหลียนจื่อ เจย์เก็ง ปายเปี่ยนโต๊ ซานย่าว อี้เซ่เหริน ซาเหริน และกานฉ่าว สรรพคุณ: เสริมลมปราณบำรุงม้าม และระบายความชื้น ระวังท้องเสีย *ข้อบ่งใช้:* ภาวะโรคม้ามพร่องมีความชื้น

shenlingbaizhu powder: a formula composed of *renshen, fuling, baizhu, lianzi, jiegeng, baibianou,*

shanyao, yiyiren, sharen and gancao. *Actions:* replenishing *qi*, strengthening spleen and discharging damp to stop diarrhea. *Indications:* spleen deficiency with damp disease-condition.

神乱 (shén luàn): 病人神志错乱、失常的表现。

เส้นล่วน: เส้นแปรปรวน ผู้ป่วยมีอาการผิดปกติด้านจิตใจ คือ ความคิดสับสนและอารมณ์แปรปรวน

derangement of vitality: the manifestations of the mental disorders such as confusion and emotional disturbances.

申脉 (shēn mài): 位于外踝尖直下, 外踝下缘与跟骨之间凹陷中。主治头痛, 眩晕, 癫、狂、痫, 腰腿足痛等病症。

เส้นม่าย: จุดฝังเข็มอยู่ที่ข้อมือด้านนอก ตรงแฉ่งระหว่างขบกลางของข้อมือด้านนอกกับกระดูกสันเท้า *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ลมชัก ปวดหลังส่วนล่าง ปวดขา และปวดเท้า

shenmai (BL 62): an acupoint located below the tip of the lateral malleolus, in the depression between the inferior border of the lateral malleolus and calcaneus. *Indications:* headache, dizziness, depressive psychosis, mania, epilepsy, low back pain, and pain of leg and foot.

神门 (shén mén): 手少阴经输穴、原穴。位于腕前区, 腕掌侧远端横纹尺侧端, 尺侧腕屈肌腱的桡侧缘。为心神病症要穴, 主治心痛、心烦、惊悸、痴呆、健忘、癫狂、惊痫等病症。

เส้นเหมิน: จุดชูและจุดหยวนของเส้นลมปราณหัวใจ อยู่ปลายแขนด้านในบนเส้นข้อมือ ขิดขอบด้าน radial ของเอ็น flexor carpi ulnaris เป็นจุดสำคัญในการรักษาโรคจิตประสาท *ข้อบ่งใช้:* จุกลิ้นปี่ หงุดหงิด ใจสั่นเพราะตกใจ สมองเสื่อม หลงลืมง่าย โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และชักในเด็กเพราะตกใจ

shenmen (HT 7): The *shu* and *yuan* point of the heart meridian, located on the ventral side of the wrist, at the ulnar side of the transverse palmar wrist crease, on the radial side of the flexor carpi ulnaris tendon. It is an important acupoint for psychoneurotic disorders. *Indications:* epigastric pain, irritability, palpitation due to fright, dementia, amnesia, mania, depressive psychosis, and childhood convulsive disorders due to fright.

神气 (shén qì): 人体生命活动的外在表现。

เส้นชี้: พลังเส้น การแสดงออกของหน้าที่การทำงานของร่างกายซึ่งแสดงถึงความมีชีวิต

vitality: the external manifestations of the function of the organs, which reflect the life activities.

肾气 (shèn qì): 既指肾精化生之气, 又指肾的功能活动。

เส้นชี้: ลมปราณไต ① ลมปราณที่แปรสภาพจากสารสำคัญของไต; ② หน้าที่ของไต

kidney qi: ① *qi* transformed from kidney essence; ② kidney functions.

肾气丸 (shèn qì wán): 组成: 地黄、山药、山茱萸、泽泻、茯苓、牡丹皮、桂枝、附子。功用: 温补肾阳。主治: 肾阳不足证。

เส้นชี้หวาน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาคือ หวานชานยาว ชานจูยหวี เจ้อเซย์ ผู่หลิง หมู่ตานผี กุ้ยจื่อ และ ฟู่จื่อ สรรพคุณ: อุณหภูมิของไต ขอบ่งใช้: ภาวะโรคทางไตพร่อง

shenqi pill: a formula composed of *dihuang*, *shanyao*, *shanzhuyu*, *zexie*, *fuling*, *mudanpi*, *guizhi* and *fuzi*. *Actions:* warming and nourishing kidney yang. *Indications:* kidney yang insufficiency disease-condition.

神全益精 (shén quán yì jīng): 神志活动能调节脏

腑的功能, 神志健全则产生的精气充足。

เส้นเฉียวินอึ้งจิง: เส้นสมบูรณเสริมสารสำคัญ ความคิดและอารมณ์ช่วยปรับสมดุลการทำงานของอวัยวะภายในเมื่อความคิดบริบูรณ์และจิตใจเข้มแข็ง ลมปราณสารสำคัญที่สร้างขึ้นย่อมเต็มเปี่ยม

healthy spirit replenishing essence: mental activities regulate functions of the *zangfu*-organs. Healthy mind generates abundant essence *qi*.

神阙 (shén què): 在脐中央。主治脐痛, 腹痛, 腹胀, 肠鸣, 泄泻; 水肿, 小便不利等病症。

เส้นชี้เวีย: จุดฝังเข็มตรงกลางสะดือ ขอบ่งใช้: ปวดรอบสะดือ ปวดท้อง แน่นท้อง ท้องร้อง ท้องเสีย บวมหน้า และ ปัสสาวะขัด

shenque (CV 8): an acupoint located in the center of the umbilicus. *Indications:* periumbilical pain, abdominal pain, abdominal distention, borborrygmus, diarrhea, edema, and dysuria.

身热夜甚 (shēn rè yè shèn): 夜间发热较白天为重的表现, 多为阴虚火旺。

เขินเร่อเย่เขิน: ใช้สูงกลางคืน มีไข้กลางคืนสูงกว่ากลางวัน มักเกิดจากยินพร่องไฟลุกโชน

worsening nocturnal fever: more severe fever in the nighttime than daytime, mostly caused by *yin* deficiency with vigorous fire.

肾失封藏 (shèn shī fēng cáng): 肾失去封固闭藏脏腑精气的功能。

เขินชื่อเฟิงฉาง: ไตสูญเสียการเก็บ ไตสูญเสียหน้าที่ในการกักและเก็บลมปราณสารสำคัญของอวัยวะภายใน

kidney storing failure: the kidney fails to seal and store essence *qi* of *zangfu*-organs.

肾俞 (shèn shū): 位于脊柱区, 第2腰椎棘突下, 后正中线旁开1.5寸。主治耳鸣, 耳聋; 腰痛, 足寒, 遗尿, 尿频, 遗精, 阳痿, 早泄; 月经不调, 带

下, 不孕; 食多消瘦等病症。

เขินซู: จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของ ปุ่มกระดูกสันหลังแถวที่ 2 ตามแนวระนาบ 1.5 *ซุน* *ข้อบ่งใช้:* หูมีเสียงดัง หูตึง หูหนวก ปวดหลังส่วนล่าง เท้าเย็น กลั้นปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน ปัสสาวะบ่อย ผื่น เปียก เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ หลังเรื้อรัง รอบเดือนผิดปกติ ตกขาว สตรีมีบุตรยาก และกินเก่งแต่ซูบผอม

shenshu (BL 23): an acupoint located on the back, 1.5 *cun* lateral to the lower border of the 2nd lumbar spinous process. *Indications:* tinnitus, hearing loss, back pain, cold sensation of foot, urinary incontinence, enuresis, frequent urination, wet dream, impotence, premature ejaculation, irregular menstruation, leukorrhea, infertility, and polyphagia but emaciation.

参苏饮 (shēn sū yǐn): 组成: 人参、紫苏叶、葛根、半夏、前胡、茯苓、木香、枳壳、桔梗、陈皮、炙甘草。功用: 益气解表, 理气化痰。主治: 虚人外感风寒, 内有痰饮证。

เขินซูหยิน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาเหรินเขิน จื่อตูเย่ เก๋อเกิน ป้านเซี่ย เจียนหู ผูลิง มู่เซียง จื่อเซี่ยว เจย์เก็ง เจินฝี่ จื่อกานฉ่าว เซิงเจียง และต้าจ้าว สรรพคุณ: เสริมลมปราณ จัดภาวะโรคภายนอก ปรับการไหลเวียน ลมปราณ สลายเสมหะ *ข้อบ่งใช้:* ภาวะโรคภายนอกเหตุ ลม-เย็น ในผู้ที่ร่างกายอ่อนแอมีเสมหะ-น้ำเสียดกค้าง

shensu decoction: a formula composed of *renshen, zisuye, gegen, banxia, qianhu, fuling, muxiang, zhiqiao, jiegeng, chenpi, zhigancao, shengjiang* and *dazao*. *Actions:* replenishing *qi* to release exterior disease-condition, regulating *qi* and dissolving phlegm. *Indications:* wind-cold exterior disease-condition with internal phlegm-waste fluid in deficiency constitution.

神堂 (shén táng): 位于脊柱区, 第 5 胸椎棘突下, 后正中线旁开 3 寸。主治咳嗽, 气喘, 胸闷, 腰

背痛等病症。

เสินถาง: จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของ ปุ่มกระดูกสันหลังแถวที่ 5 ตามแนวระนาบ 3 *ซุน* *ข้อบ่งใช้:* ไอ หอบ แน่นหน้าอก และปวดหลังส่วนล่าง

shentang (BL 44): an acupoint located on the back, 3 *cun* lateral to the lower border of the 5th thoracic spinous process. *Indications:* cough, dyspnea, tightness of chest, and low back pain.

神庭 (shén tíng): 位于头部, 前发际正中直上 0.5 寸。主治头痛, 眩晕, 鼻渊, 鼻衄; 呕吐; 癫、狂、癩等病症。

เสินถิง: จุดฝังเข็มบนเส้นกึ่งกลางศีรษะแนวหน้าหลัง อยู่เหนือแนวชายผมขอบหน้าผาก 0.5 *ซุน* *ข้อบ่งใช้:* ปวด ศีรษะ เวียนศีรษะ ไช้ส้ออักเสบ เลือดกำเดาไหล อาเจียน โรครจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง และลมชัก

shenting (GV 24): an acupoint located on the head, 0.5 *cun* directly above the midpoint of the anterior hairline. *Indications:* headache, dizziness, sinusitis, epistaxis, vomiting, depressive psychosis, mania, and epilepsy.

肾为气之根 (shèn wéi qì zhī gēn): 肾藏精气, 为元气的升发之根。

เขินเหวยชี่จื่อเกิน: ใต้เป็นรากฐานของลมปราณ ใต้เก็บ ลมปราณสารสำคัญเป็นแหล่งกำเนิดของลมปราณต้น กำเนิด ซึ่งลอยขึ้นหล่อเลี้ยงร่างกาย

kidney is fundamental of qi: kidney stores essence *qi*. It is the origin of *yuan qi*, which ascends and nourishes the whole body.

肾阳 (shèn yáng): 肾的功能活动, 人体生命活动的原动力。

เขินหยาง: หยางใต้ หน้าที่ของไต เป็นพลังตั้งต้นในการ ขับเคลื่อนชีวิต

kidney yang: kidney functions, they are the original power of human life activities.